

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

F. PRAYON, *Etrüskler Tarih, Din ve Kültür*. İstanbul 2019. Alfa Yayınları, 160 sayfa. Çev. F. G. GERHOLD. ISBN: 9786050381290

Mehmet Emin TEKİN

*Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni Mehmet Emin TEKİN, *Etrüskler Tarih, Din ve Kültür*. Yazar: F. PRAYON, Çev: F. G. GERHOLD. *Libri* VI (2020) 197-198.

Geliş Tarihi: 10.06.2020 | Kabul Tarihi: 18.06.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 04.07.2020

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**F. PRAYON, *Etrüskler Tarih, Din ve Kültür*. İstanbul 2019. Alfa Yayınları,
160 sayfa. Çev. F. G. GERHOLD. ISBN: 9786050381290**

Mehmet Emin TEKİN *

Eser, İçindekiler (5-6), Giriş (7-9) Etrüskoloji ve Temelleri (10-20), Ülke, Şehirler ve Toplum (21-37), Köken, Başlangıç ve Dil (38-56), Genişleme, Büyüme ve Çöküş (57-82), Din (83-107), Sanat (108-138), Etkiler ve Geride Kalanlar (139-141), Sonuç-Günümüzde Etrüskler (142-144), Antik Yazarlar ve Eserleri (145-146), Kaynakça (147-153), Etrurya'daki Şehirlerin Diğer Dillerdeki Karşılığı (154) Dizin (155-159) ve Resim Listesi (160) bölümlerinden oluşmaktadır.

Etrüskoloji ve Temelleri (10-20) bölümünde Etrüsk araştırmalarının nasıl ortaya çıktığı, kimlerin araştırdığı ve neleri etkilediği anlatılmıştır. Etrüsk tarihi hakkında yazılan kitaplardan bahsedilerek, Avrupa'da Etrüskleri araştırmak için atılan adımlar anlatılmıştır. Antik yazarların Etrüskleri değerlendirmeleri ve Etrüsklere bakış açıları yer almıştır. Etrüskler hakkında bilgi veren arkeolojik buluntulara değinilmiştir.

Ülke, Şehirler ve Toplum (21-37) bölümünde Etrüsklerin coğrafi konumu, yer altı ve yer üstü doğal kaynakları, kültürel gelişim, tarım ve ticari faaliyetleri ile üretilen ürünlere yer verilmiştir. İnşa ettikleri kentlere değinilerek Roma'ya yaptıkları yardımlar anlatılmıştır. Etrüsk kentlerinin nasıl ve nerelerde konumlandırıldığı aktarılarak, Etrüsk nekropolisleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Devlet ve toplum yapıları incelenerek yönetim anlayışı ile halkın durumu hakkında bilgilere yer verilmiştir. Etrüsk kentleri arasındaki birlikten bahsedilerek, Etrüsklerde aile ve özel yaşam hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Köken, Başlangıç ve Dil (38-56) kısmında, Etrüsk dilindeki en eski yazıtlardan ve antik kaynaklarda Etrüsklerin kökeni, dilleri ve İtalya'ya nereden geldikleri hakkındaki aktarımlardan bahseder. Etrüsklerin etkileşimde buldukları halklardan, Villanova kültüründen bahsedilmiştir. Etrüsk dili, yazısı ve diğer alfabelerle ilişkisi irdelenerek Etrüskçe hakkında bilgiler verilmiştir.

Genişleme, Büyüme ve Çöküş (57-82) adlı bölümde Etrüsklerin Kartacalılarla yaptıkları ticari ve askeri anlaşmalar anlatılmıştır. Etrüskleri başta Tiren Denizi ve Akdeniz'deki ticari ve askeri gücünden bahsedilerek düşmanlarıyla mücadeleleri aktarılmaktadır. Deniz haricinde karada da yine ticari ve askeri faaliyetlerine yer verilmiştir. Etrüsklerin egemenlik sağladığı yerler anlatılarak, kurulan birliklerden bahsedilmiştir. Etrüsklerin gelişmelerindeki Fenike ve Hellen etkisinin açılımı yapılmıştır. Çıkarılan madenler ticari boyutlarıyla incelenerek, ticareti yapılan ürünler aktarılmıştır. Sanat üzerine yapılan çalışmalara değinilmiştir. Etrüsklerin Hellen, İtalyan, Keltler ve Latinlerle ilişkileri ile Etrüsk mimarisinden bahsedilmiştir. Roma ve Etrüsk krallarının temaslarına yer verilmiştir. Foça'nın Etrüsk hâkimiyeti alanında koloniler kurup ticarete girişmesiyle gelişen olaylar ile Etrüsk-Hellen mücadeleleri aktarılmıştır. Etrüsklerin İtalya'da egemenliklerinin yavaş yavaş kaybetmelerine değinilmiştir. Roma ile Etrüsk şehir devletlerinin ilişkilerine yer verilerek

* Ph.D., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. mehmetemintekin01@gmail.com | 0000-0001-6762-5214

Romalıların faaliyetlerine ve Etrüsklerin Romalılaştırılmasından bahsedilmiştir.

Din (83-107) başlıklı bölümde Etrüsk disiplini ve dini hakkında kaynaklar belirtilerek açıklamalar yer almıştır. Etrüskler ile Hellen ve Roma tanrılarının benzer ve farklı yanları aktarılmıştır. Tanrılar ve tanrıçalar üzerinde durularak, ölümden sonraki yaşam ve tapınım gören kutsallara yer verilmiştir.

Sanat (108-138) adlı bu bölümde Etrüsk sanatının kökeni, gelişimi, kültürel bağları ve İtalya'daki diğer halkların sanatlarından farklı oluşu üzerinde durulmuştur. Etrüsk şehirlerinin inşası, kuruluş ritüelleri ve planları anlatılmıştır. Evler, mezarlar ve tapınak gibi kurumların mimari dokusu aktarılmıştır. Etrüsk heykelciliği, yapımı ve kullanım alanları anlatılmıştır. Mezar resimleri, seramiği ve el sanatları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Etkiler ve Geride Kalanlar (139-141) Etrüsklerin Roma'ya siyasi, askeri, sosyal ve kültürel etkileri üzerinde durulmuştur. Etrüsklerin İtalya dışında ticaret yoluyla Orta Avrupa'da Keltleri ve Germenleri etkilemesi anlatılmıştır. *Sonuç-Günümüzde Etrüskler* (142-144) kısmında Etrüsklerin özgünlüğü, doğallığı ile Hellen ve Roma'dan ayrılığı aktararak Etrüsk Uygarlığı'nın önemi belirtilmiştir. Buradan itibaren *Antik Yazarlar ve Eserleri* (145-146), *Kaynakça* (147-153), *Etrurya'daki Şehirlerin Diğer Dillerdeki Karşılığı* (154), *Dizin* (155-159) ve *Resim Listesi* (160) yer almaktadır.